

с. 251].

Правовою основою природоохоронної діяльності в цивільній авіації України є національне законодавство: Повітряний кодекс України, закони України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про екологічну експертизу» та інші природоохоронні нормативні акти, міжнародні стандарти та рекомендації.

Отже, виходячи з даних законодавчих положень, можна констатувати, що метою забезпечення екологічної безпеки цивільної авіації по суті є мінімізація шкідливих наслідків її діяльності шляхом дотримання рівноваги між нанесеною природному середовищу шкодою внаслідок здійснення авіаційної діяльності та можливостями природного середовища у самовідновленні.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.

2. Боярська З. І. Екологічні аспекти безпеки цивільної авіації в Україні / З. І. Боярська // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2012. – № 3. – С. 10-15.

3. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 р. № 964-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15/print> 143405 4030515431

4. Франчук Г. М. Екологія, авіація і космос: навч. посібник / Г. М. Франчук, М. В. Ісаєнко. – К.: НАУ, 2004. – 456 с.

УДК 349.415:656.7(043.2)

Сіроченко Т. В., Марищак О. І., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Корнєєв Ю. В., к.ю.н., доцент

ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ

В нашій країні монополія державної власності на землю існувала тривалий час, але зміни в економічній орієнтації призвели на перших порах до появи нових форм власності на землю, а потім до їх конституційного закріплення. У ст. 14 Конституції України закріплено, що земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави, в тому числі і землі авіаційного транспорту України [1].

Цікавим є питання співвідношення понять «раціональне

використання» та «охорона» земель. Сучасні масштаби і форми використання природних ресурсів по-новому ставлять проблему охорони природи. Охорона природи та її використання не лише не суперечать одна одній, а й тісно між собою пов'язані.

Відповідно до ст. 162 Земельного кодексу України, охорона земель – це система правових, організаційних, економічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського і лісгосподарського призначення, захист від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісгосподарського призначення, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення [2].

На відмінну від «охорони земель» поняття «раціональне використання земель» не має законодавчого визначення. Щодо наукового визначення поняття раціонального використання – це досягнення максимального ефекту в реалізації цілей землекористування з врахуванням корисної взаємодії землі з іншими природними факторами і при охороні землі в процесі використання як специфічної умови будь-якої діяльності та головного засобу виробництва в сільському господарстві. Він також зазначає, що умови, які визначають ефективність майбутнього використання землі складаються ще до початку користування нею, що безпосередньо стосується земель авіаційного транспорту України. В такому випадку, раціональність використання аеропорту залежить від місця відведення та розмірів земельної ділянки для будівництва. Таким чином, можна виділити раціональне використання земель аеропортів доексплуатаційного етапу та раціональне використання земель під час експлуатації.

Охорона земель авіаційного транспорту України має декілька аспектів: екологічний, економічний та правовий. Екологічний аспект полягає в охороні ґрунтів під час будівництва аеропортів, аеродромів, злітно-посадочних смуг, охорона земель авіаційного транспорту та суміжних земель в процесі експлуатації об'єктів авіаційного транспорту. Економічна сторона охорони земель авіаційного транспорту полягає в їх обґрунтованому використанні з метою отримання прибутку. Правовий аспект полягає в нормативному закріпленні порядку використання земель авіаційного транспорту України та юридичної відповідальності за порушення законодавства в цій сфері.

До основних форм охорони земель від псування та забруднення можна віднести наступні: встановлення заборон та обмежень на діяльність, що може негативно вплинути на якісний стан земель; здійснення контролю у сфері охорони земель; закріплення державних стандартів та нормативів у сфері охорони земель; моніторинг земель; ведення Державного земельного

кадастру; застосування юридичної відповідальності за порушення вимог охорони земель [3, с. 4].

В свою чергу, Т. М. Гапотченко пропонує виділяти наступні правові форми забезпечення раціонального використання та охорони земель транспорту: конкретизація цільового призначення ділянок, наданих суб'єктам транспорту; належність більшої частини земель транспорту державі та територіальним громадам; чітка нормованість, визначена нормами відведення; встановлена законодавством адміністративна, цивільна та кримінальна відповідальність за порушення земельного законодавства [4, с. 61].

В процесі будівництва аеропортів та аеродромів відбувається пошкодження ґрунтів на великих площах. Відповідно до ст. 168 Земельного кодексу України ґрунти земельних ділянок є об'єктом особливої охорони [2]. Варто зауважити, що аеропорти в процесі їх експлуатації безумовно являються джерелом забруднення навколишнього середовища і використання таких земельних ділянок під аеропорти призводить до порушення рівноваги флори і фауни. Для зменшення шкоди для навколишнього середовища необхідно правове регулювання та контроль гранично допустимого шуму авіаційних двигунів, експлуатаційні процедури в польоті та на землі, норми емісії двигунів повітряних суден та наземних транспортних заходів. Саме за допомогою таких заходів у поєднанні з плануванням використання земельних ділянок можна розташовувати та експлуатувати аеропорти таким чином, що буде забезпечено гармонійне поєднання з місцевим навколишнім середовищем. Основна проблема полягає в тому, що правове регулювання раціонального використання та охорони земель в Україні стосується, в основному земель сільськогосподарського призначення, а щодо земель авіаційного транспорту України практично відсутнє, тому це питання потребує розробки відповідно до особливостей даної категорії земель.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
3. Оверковська Т. К. Правові засади охорони земель від забруднення та псування в Україні: автореф.. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 / Т. К. Оверковська. – К.: Б.в., 2008. – 27 с.
4. Гапотченко Т. М. Правові форми забезпечення раціонального використання і охорони земель транспорту / Т. М. Гапотченко // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 5 – С. 37.